

Av. Ayşegül ÖZKURT

**BANKACILIK HUKUKUNDA
TÜZEL KİŞİLİK PERDESİNİN
KALDIRILMASI**

İÇİNDEKİLER

2. BASI İÇİN ÖNSÖZ.....	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XVII
GİRİŞ.....	1

Birinci Bölüm

TÜZEL KİŞİLİK VE TÜZEL KİŞİLİK PERDESİNİN KALDIRILMASI

I. TÜZEL KİŞİLİK KAVRAMI.....	9
A. Tanım	9
B. Unsurlar	10
1. Örgütlenme Unsuru	10
2. Sürekli Amaç Unsuru	11
3. Bağımsızlık Unsuru	11
a. Şahıs Ayrılığı	12
b. Mal Ayrılığı	13
II. TÜZEL KİŞİLİĞE HAKİM İLKELER ve İSTİSNALARI	14
A. Sınırlı Sorumluluk İlkesi	14
1. Genel Olarak.....	14
2. Sınırlı Sorumluluk İlkesinin Anlamı.....	17
a. Pay Sahibinin Anonim Ortaklığa Karşı Tek Bir Borcunun Bulunması.....	17

b. Pay Sahiplerinin Ortaklık Alacaklılarına Karşı Sorumlu Olmaması.....	18
c. Ortaklık Borçlarından Dolayı Sadece Ortaklık Malvarlığının Sorumlu Olması.....	18
3. Sınırlı Sorumluluk İlkesinin İstisnaları	19
a. Genel Olarak.....	19
b. Özel Düzenlemeler.....	19
4. Sınırlı Sorumluluk İlkesi Karşısında Alacaklıların Korunması	19
B. Ortaklık Malvarlığının Korunması İlkesi	20
C. Kamuyu Aydınlatma İlkesi	21
III. TÜZEL KİŞİLİK PERDESİNİN KALDIRILMASI	25
A. Dürüstlük Kuralı	25
B. Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması Teorisinin Ortaya Çıkışı.29	
C. Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılmasının Anlamı	33
D. Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılarak Sorumlu Kılmanın Söz Konusu Olabileceği Özel Durumlar	36
1. Özkaynak Yetersizliği	36
a. Özkaynak.....	36
b. Özkaynağın Fonksiyonları.....	37
c. Özkaynak Yetersizliği Türleri.....	38
aa. Başlangıçta Bulunan ve Sonradan Oluşan Özkaynak Yetersizliği	38
aaa. Başlangıçta Bulunan Özkaynak Yetersizliği	38
bbb.Sonradan Oluşan Özkaynak Yetersizliği	38
bb. Adi ve Olağanüstü Özkaynak Yetersizliği.....	39
aaa. Adi Özkaynak Yetersizliği.....	39
bbb.Olağanüstü Özkaynak Yetersizliği	40
cc. Nominal ve Materyal Özkaynak Yetersizliği	41
aaa. Nominal Özkaynak Yetersizliği.....	41
bbb.Materyal Özkaynak Yetersizliği.....	42
2. Tüzel Kişi Üzerinde Belirli Bir Kişi Ya da Grubun Hakimiyet Kurması	42

3. Malvarlıklarının ya da Alanlarının Birbirine Karışması	43
4. Yabancı Sermayeli Ortaklıklar veya Yabancı Ortaklıkların Faaliyetlerinin Taşınması.....	44
5. Kurumsal Kötüye Kullanma.....	46
IV. TÜZEL KİŞİLİK PERDESİNİ KALDIRARAK SORUMLU KILMANIN HUKUKİ NİTELİĞİ.....	46
A. Öncelikle Tüzel Kişiliğin veya Üyenin Sorumluluğu	46
B. Öncelikle Diğer Sorumluluk Halleri	47
C. Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması Halleri.....	53
1. Tüzel Kişilik Perdesini Kaldırılarak Tüzel Kişi ve Üyelerini Özdeş Kılma (Kapsama Alma).....	53
a. Vasıflar, Bilgi Sahibi Olma ve Filler Açısından Özdeş Kılma	54
aa. Vasıflar	54
bb. Bilgi Sahibi Olma Hali	55
cc. Olumlu ve Olumsuz Fiiller.....	57
b. Sözleşmelerin ve Kanun Hükümlerin Uygulanması Hali İçin Özdeş Kılma	58
aa. Sözleşmelerin Uygulanması Açısından.....	59
bb. Kanun Hükümlerinin Uygulanması Açısından.....	59
2. Tüzel Kişilik Perdesini Kaldırarak Sorumlu Kılma.....	64
a. Sorumlu Kılınacak Kişiler Açısından	64
aa. Üyeler Açısından	64
bb. Tüzel Kişi Açısından	65
cc. Kardeş Ortaklıklar Açısından (Çapraz Olarak Tüzel Kişilik Perdesini Kaldırma)	66
dd. Birden Fazla Kez Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması	67
b. Sorumlu Kılma Şekline Göre	67
aa. Aktif Sorumlu Kılma	67
bb. Takas-Mahsup Yoluyla Sorumlu Kılma	67
D. Konulan Haczin Geçerliliğini Sağlama Yolu İle Sorumlu Kılma	68
E. Tüzel Kişilik Perdesini Tersten Kaldırarak Yararlandırma.....	71

1. Üyeler Açısından	72
2. Tüzel Kişi Açısından	73
V. TÜZEL KİŞİLİK PERDESİNİN KALDIRILMASI KONUSUNDAKİ TEORİLER	74
A. Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması Konusundaki Teoriler.....	74
1. Kötüye Kullanma Teorisi	75
a. Sübjektif Kötüye Kullanma Teorisi ve Eleştiriler	75
b. Objektif Kötüye Kullanma Teorisi ve Eleştiriler	79
2. Normların Amaçları Teorisi	81
3. Teorilerin Değerlendirilmesi.....	83
B. Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması Teorisinin Türk Hukukundaki Yeri.....	84
1. Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması İle İlgili Görüşler	84
2. Yargı Kararlarında Teorinin Uygulanması ve Organik Bağ Kavramı	92
a. Teorinin Uygulanması	92
b. Organik Bağ Kavramı.....	107

İkinci Bölüm

BANKACILIK HUKUKUNDA KANUNEN TÜZEL KİŞİLİK PERDESİNİN KALDIRILMASI

I. BANKACILIK HUKUKUNDA TÜZEL KİŞİLİK PERDESİNİN KALDIRILMASI SÜRECİ.....	122
A. Bankacılık Hukuku Ana İlkeleri.....	122
1. Bankaların Güven ve İtibar Kurumu Olması.....	122
2. Anonim Şirket Olarak Kurulma Zorunluluğu	125
3. Bankacılık Hukukuna Özgü Olan ve Genel Kurala Göre İstisna Teşkil Eden Düzenlemeler	126
B. İflas Eden ve Fon'a Devredilen Bankalar ve Yaşanan Süreç.....	128

C. Bankaların İflasının veya Fon'a Devrinin Sosyo-ekonomik Nedenleri.....	130
II. HAKİM ORTAKLARIN BANKA KAYNAKLARINI AKTARIM YÖNTEMLERİ.....	136
A. Gerçeğe Aykırı Kayıt ya da Kayıt Dışılık.....	136
B. Banka Hisselerinin Alınmasında ya da Satılmasında Banka Kaynağı Kullanımı	137
C. Krediler Kullanılarak Gerçekleştirilen Banka Kaynağının Aktarım Yöntemleri.....	138
D. Bankanın veya İştiraklerinin Kaynak Aktarımında Kullanılması	143
E. Off-shore Bankalarla Yapılan İşlemler	143
F. Karmaşık İşlemler ve Bankanın İç İşleyişinin Kötüye Kullanılması	144
G. Değerlendirme	145
III. TASARRUF MEVDUATI SİGORTA FONU'NUN HUKUKİ NİTELİĞİ VE TÜZEL KİŞİLİK PERDESİNİN KALDIRILMASINDAKİ ROLÜ	146
A. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nun Hukuki Niteliği	146
B. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nun Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılmasındaki Rolü	151
C. Dürüstlük Kuralı ve İspat Yükünün Yer Değiştirmesi	153
IV. BANKACILIK HUKUKUNDA TÜZEL KİŞİLİK PERDESİNİN KALDIRILMASINA İLİŞKİN DÜZENLEMELER	157
A. Önleyici Düzenlemeler	158
1. Kontrol, Hakim Ortaklık, Ana Ortaklık, Bağlı Ortaklık ve Nitelikli Pay Kavramları.....	158
a. Kontrol.....	158
b. Hakim Ortaklık.....	161
c. Ana Ortaklık ve Bağlı Ortaklık.....	163
d. Nitelikli Pay Sahipliği.....	164

e. Yönetici Kavramı.....	164
f. Dolaylı Pay Sahipliği	165
2. Bank. K' nun 7. Maddesinde Yer Alan Kuruluş Şartları	169
a. Anonim Şirket Olma Zorunluluğu.....	169
b. Banka Hisse Senetlerinin Nakit Karşılığı Çıkarılması ve Tamamının Nama Yazılı Olması Şartı ...	170
c. Kurucuların Kanunla Belirlenen Şartları Taşınması.....	170
d. Yönetim Kurulu Üyelerinin Belirli Nitelik ve Tecrübeye Sahip Olması.....	171
e. Öngörülen Faaliyet Konularının Planlanan Mali Yönetim ve Organizasyon Yapısı ile Uyumlu Olması.....	171
f. Ödenmiş Sermayenin Asgari Tutardan Az Olmaması ..	172
g. Ana Sözleşmenin Bankacılık Hükümlerine Uygun Olması.....	172
h. Bankanın Ortaklık Yapısının ve Organizasyon Şemasının Kurumun Etkin Denetimini Engellemeyecek Şekilde Açık Olması.....	172
i. Konsolide Denetimi Engelleyecek Nitelikte Herhangi Bir Hususun Bulunmaması	173
j. Faaliyet Programının İbraz Edilmesi	173
3. Bank. K' nun 10. Maddesinde Faaliyet İzni Verilmesine İlişkin Olarak Belirlenen Şartlar.....	173
4. Pay Edinim ve Devirleri	173
5. Birleşme, Bölünme, Hisse Değişimi ve İradi Tasfiye.....	175
6. Yönetim Kurulu, Denetim Komitesi, Murahhas Üye, Genel Müdür ve Yardımcıları	175
7. Denetlemeye İlişkin Hükümler	176
8. Ödenmiş Sermaye, Yedek Akçeler ve Özkaynak.....	176
9. Krediler ve Risk Grubu	176
10. Mevduat ve Katılım Payı Toplamaya İlişkin Hükümler	177
11. Mal Beyanı Verme Yükümlülüğü	177

V. BANKACILIK HUKUKUNDA TÜZEL KİŞİLİK PERDESİNİN KANUNEN KALDIRILDIĞI DÜZENLEMELER	178
A. Banka Kaynaklarının İstismarı ve İade Tazmine Konu Edilmesi	180
B. Fon'un Mahkeme'den Tedbir Talepleri	191
C. Şahsi Sorumluluk	193
D. 6183 s. AATUHK ile Perdenin Kaldırılması	217
1. 6183 sayılı AATUHK'nun 35. Maddesi	217
2. 6183 sayılı AATUHK'nun Mükerrer 35. Maddesi	218
3. 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 132. Maddesinde Yer Alan Atıf Kapsamında 6183 sayılı Kanuna Göre Takip ve Tahsil Yetkisi	222
E. Sorumluluk Davalarına İlişkin İstisnai Yetkiler	225
F. Fon' un Alacaklarının Tahsilini Teminen Tüzel Kişiler İle İlgili Olarak Tanınan Yetkiler	231
1. Fon' un Şirketlerin Yönetim ve Denetimlerini Devralma Yetkisi	231
2. Ticari ve İktisadi Bütünlük Satışları	235
3. Banka Kaynağının Kullanılması Halinde Edinilenlere El Koyma Yetkisi	237
G. Mevduat Sigortası ve Katılım Fonu Tutarının Eksik Ödenmesi Halinde Takip	244
SONUÇ	251
KAYNAKÇA	259